

بنیاد کارتون واکفی در ترکیه

بنیاد کاریکاتور (ترکیه)

- این بنیاد در ۱۹۹۴ در آنکارا تاسیس شد و در ۱۹۹۶ به عضویت رسمی FECO درآمد.
- فعالیت‌های این بنیاد از سال ۱۹۹۳ تا ۱۹۹۸
- برپایی اولین جشنواره بین‌المللی کاریکاتور آنکارا در ۱۹۹۵ با عنوان «انسان و کاریکاتور».
- برپایی گردهمایی کاریکاتور آسمان (با همکاری موسسه گوته) در ۱۹۹۶
- برگزاری یک گردهمایی با عنوان «کاریکاتور» با شرکت کاریکاتوربست‌های آلمانی و ترک.
- برگزاری نمایشگاه و فروشگاه «جهان در سال ۲۰۰۰» با شرکت کاریکاتوربست‌های ترک (آلمانی و کاریکاتوربست‌های جوان).
- برگزاری دومین جشنواره بین‌المللی کاریکاتور آنکارا در ۱۹۹۶
- برگزاری یک گردهمایی به نام «کاریکاتور و ارتباطات»
- برگزاری سومین جشنواره بین‌المللی کاریکاتور آنکارا
- برگزاری یک گردهمایی با عنوان «کاریکاتور در هنر»
- برگزاری چهارمین جشنواره بین‌المللی کاریکاتور
- برگزاری یک گردهمایی با عنوان «کاریکاتور و فرهنگ»

کاریکاتور و فرهنگ

ارتباط میان فرهنگ و کاریکاتور نامحدود است، بویژه آنکه فرهنگ در هنگام تفسیر و بیان مسائلی که در ارتباط با جامعه است، خود دارای مرزهای گسترده‌ای است. فرهنگ شامل عواملی چون آداب و رسوم، رفتارها و باورها و فعالیت‌های گوناگونی است که از نهادهایی چون کلیساها، رسانه‌ها، دولت‌ها، مدرسه‌ها و یا موسسات مختلف برخاسته است.

کاریکاتورها انعکاس‌گر و گسترش‌دهنده و یا تغییر دهنده عوامل فرهنگی‌اند و در مقابل، تحت تاثیر و نفوذ و کنترل و مانع‌تراشی و یا حتی گاهی در معرض زایل شدن و از بین رفتن به وسیله تلقین‌ها و القانات فرهنگی و موسسات فرهنگی‌اند. قرن‌هاست که کاریکاتورهای طنزآمیز و یا مجله‌های طنز به عنوان تیغه‌بران شمشیر جامعه تمام موارد قابل انتقاد فرهنگی را مورد دقت و نقد قرار داده‌اند.

در میان مثال‌های تاریخی، می‌توان به نمایش‌های طنز ویلیام هوکارت اشاره کرد که طی آنها مردم قرن نوزدهم انگلستان برای افراط در مشروب‌خواری مورد استهزا قرار گرفته‌اند و یا یوکی‌وو که دنیای سامورایی‌های ژاپنی را مطرح کرده و همچنین الکساندر بوزینوف که در «حقایق خطرناک» از طریق شخصیت «پیشرو»، به طرح مسائل اوایل قرن بیستم بلغارستان پرداخته‌است. به عنوان مثالی در قرن حاضر، لات مالزیایی مقایسه‌ای میان یک زندگی روستایی در دوران جوانی خود همراه با نهرهایی که در آن شنا می‌کرد، عروسک‌های دست‌ساز، لباس‌های سنتی و باورهای قوی و ارزش‌های خانوادگی با یک زندگی مصرفی، پر از حرص و طمع، مادی‌گری و روابط امروزی جامعه جدید کوالالمپور دارد. در هنگ‌کنگ هم کاریکاتورست‌های دیگری نمایشگر رفتارهای اجتماعی بوده‌اند. برای مثال، لاری فی‌جینز مطرح‌هایی (کلیشه‌هایی) در مورد هنگ‌کنگ زمان خود و نظرات چینی‌های ساکن آن در مورد خارجی‌ها و پول دارد.

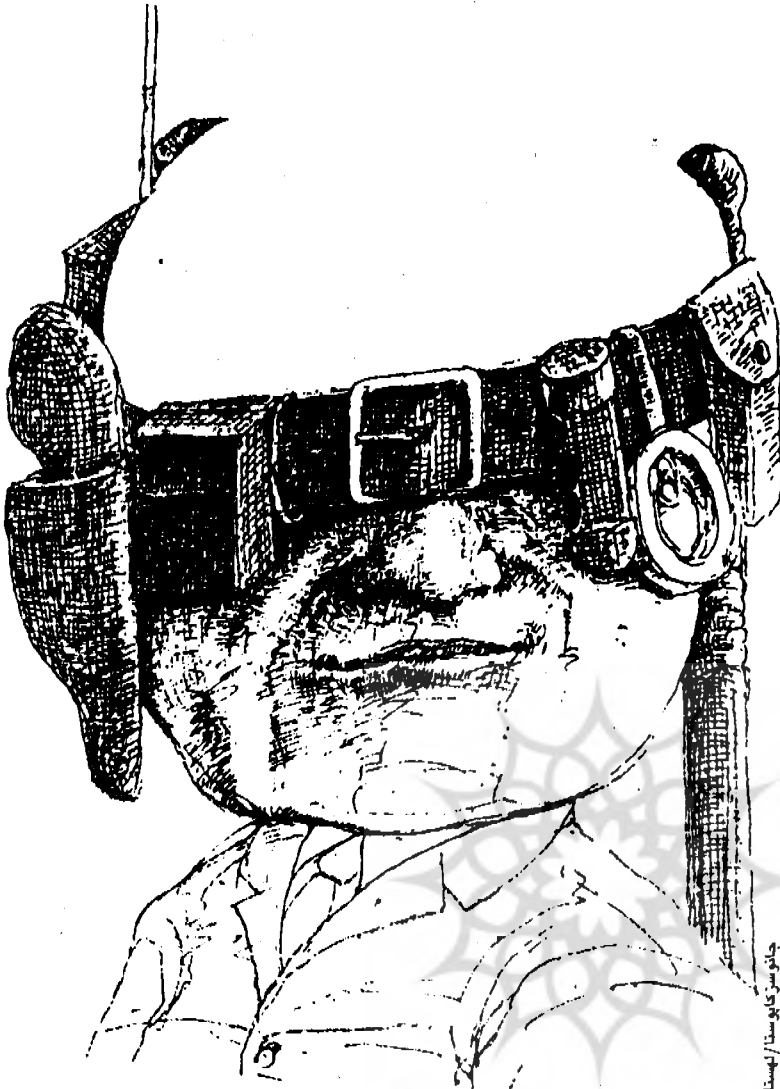
جانی لو و «کارخانه طنز» ویژگی‌ها و رفتار مردم سنگاپور را با طرح شخصیت «آقای کیاسو» مورد استهزا قرار داده‌اند. نام این شخصیت از واژه‌ای گرفته شده که به معنی فرهنگ اشاره دارد.

والت کلی در مجموعه کاریکاتورهایی که شخصیت‌های آن حیوانات‌اند و نام آن «پوگو» است، ارزش‌های آمریکایی و سیاست و موسسه‌های آمریکایی را به مسخره می‌گیرد.

ماچیگو هاسیگاوا با خلق مجموعه طنز خود به نام «انسان سازاوا» وضعیت زنان ژاپنی را در طی جنگ جهانی دوم به تصویر می‌کشد و یا راندی وضعیت بد و ناهنجار کودکان را در بنگلادش از طریق خلق شخصیت «توکائی» نمایان می‌کند که نام او در فرهنگنامه‌های بین‌المللی به عنوان واژه نمایان‌کننده فقر مطلق مورد استفاده قرار گرفته است.

در زمان‌های مختلف و از طریق شیوه‌های گوناگون، کاریکاتور بر روی فرهنگ تاثیر گذاشته و یا آن را دگرگون ساخته است. این تاثیر و دگرگونی همراه زبان‌های مختلف، با محافظت از تفاوت‌های انسانی و یا مبارزه با ویژگی‌های خطرناک فرهنگی صورت گرفته است.

شکی نیست که برخی زبان‌ها به وسیله کاریکاتور قوی‌تر و زنده‌تر شده‌اند. این عمل با افزودن

جانوس کاپوستا / لهستان
JANUSZ KAPUSTA / POLAND

النا پونگیلیون / ایتالیا
ELANA PONGIGLIONE / ITALY

واژه‌های جدید و عبارتها و آواهای صوتی - کلامی تازه صورت گرفته است. مردم آمریکا می‌توانند از کار بکاتور، بیست‌ها به دلیل اختراع کلمه‌هایی مانند «امنیت همگانی» «جیب» و یا خیلی چیزهای دیگری که جزء ویژگی‌های دوره مشخصی بوده‌اند سیاست‌گذار باشند. «طنز» به عنوان وسیله مهمی در خدمت حفظ لهجه‌ها در زبان است و چون مانعی در مقابل سره‌نویسان قرار دارد. متاسفانه، در آمریکا «تصحیح سیاسی» در پالایش زبان موثر بوده است، چنانکه زبان قوی برخی کمیک استریپ‌های قدیمی مثل «بچه‌های کات زن جامر»، «گر به دیوانه»، «لیل آبنر» و یا «پوگو» همگی از بین رفته‌اند.

به دلیل همین حساسیت‌های فوق‌العاده، طنزهای آمریکایی - بجز چند مورد استثنایی، از تصویرهای انسانی تهی هستند. دیگر، کاریکاتورهای دنباله‌دار (کمیک استریپ‌ها) مسائل جزئی را که سazanنده فرهنگ آمریکایی هستند، به طنز بیان نمی‌کنند. اگرچه برخی از حامیان اصلاحات سیاسی که دارای حسن‌نیت هستند - سعی می‌کنند تمام کلیشه‌های بد و منفی را بزدايند، اما گاهی آنها از حد و اندازه خود خارج می‌شوند و مانند بازرسان غیررسمی فراموش می‌کنند که يك فرهنگ سالم باید بتواند به خودش بخندد.

در جامعه چند فرهنگه مالزی، جایی که مسائل انسانی به‌عنوان مهمترین سرفصل‌ها و موضوع‌ها به شمار می‌آیند، کاریکاتوریست‌ها ساکتان مالزیایی و چینی و هندی را به طنز می‌گیرند و در همان حال بر روی طرح‌ها و موضوع‌های انسانی کار می‌کنند. به‌نظر می‌رسد این راه مناسب و حساس‌تری برای برخورد با تصورات و یا افکار بشر می‌باشد.

تاریخ طنز سرشار از نمونه‌های متعددی از تلاشهای کاریکاتوریست‌ها برای تغییر الگوهای فرهنگی جوامع که خطرناک و یا ناعادلانه بوده‌اند، است. در مکزیک، کتاب طنز «چهارمین ریچ» به محرومیت‌های بنیادین اقتصادی حمله می‌کرد. در همان زمان در هند، کتاب طنز «آمر چیتراکترا» در کمال قدرت تلاش داشت تا فرهنگ ملی و حس فرهنگ‌دوستی ملی را به کودکان القا کند و در این کار از داستان‌ها و اسطوره‌های باستانی هندوستان بهره می‌گرفت.

اقداماتی مشابه به‌منظور تلاش برای آشنایی کودکان با فرهنگ ملی خود از طریق کتاب‌های طنز در کشورهای مکزیک، مالزی و بسیاری از کشورهای دیگر جهان نیز صورت گرفته است.

برای مدتی بیش از ۵۰ سال، جک لیدان مردم آفریقای جنوبی را از بی‌عدالتی آپارتاید (تبعیض نژادی) آگاه می‌کرد و در همان زمان در آمریکای جنوبی، کتاب‌ها و نشریات طنز از جمله وسایل جنبش مردمی بودند که تلاش در ارتقاء سطح اعتراض و مقابله با دستگاه‌های سلطه‌گر داشتند.

در دهه‌های گذشته، یونیسف به همراهی کارگاه‌های انیمیشن در سراسر دنیا کوشش‌های خود را برای تغییر سطح تفکر در مورد دختر بچه‌ها در جنوب آسیا و آفریقا گسترش داد. یونیسف این کوشش‌ها را از طریق شخصیت‌هایی چون «مینا» و «سارا» انجام داد. این نمونه‌ها تنها نمونه‌های محدودی از تاثیر کاریکاتور در زمینه دگرگونی‌های

باس میتروپولوس / یونان
BAS MITROPoulos GREECE

تورهان سلحوق / ترکیه
TUHAN SELCUK/TURKEY

اجتماعی است.

کاریکاتورها در همان زمانی که در حال تغییر عوامل فرهنگی اند، بر روی وابستگی میان شکل‌های مختلف فرهنگی هم کار می‌کنند. در طی سال‌ها، کتاب‌های طنز و کاریکاتورهای دنباله‌دار (کمیک استریپ) به خصوص در آمریکا- در قالب موسیقی و آوازهای مشهور، فیلم، باله و نمایشهای تلویزیونی، نمایش‌های کوتاه طنز، اسباب‌بازی، بازی‌های رایانه‌ای و یا دیگر آثار فرهنگی و البته کارتون‌ها، داستان‌های عامیانه را به مردم عرضه کرده‌اند. در چین و دیگر کشورهای آسیایی نیز این تاثیر و فعالیت‌ها را می‌توان مشاهده کرد.

البته باید گفت که همه تاثیرهای فرهنگی بر روی کاریکاتور مثبت نبوده‌اند. در بسیاری از کشورها، دولت مذهب و بسیاری از مجریان سانسورهای اجتماعی مانعی برای کاریکاتورپرستی‌هاست، همان‌گونه که ناشران و سردبیران به آن مبتلا هستند.

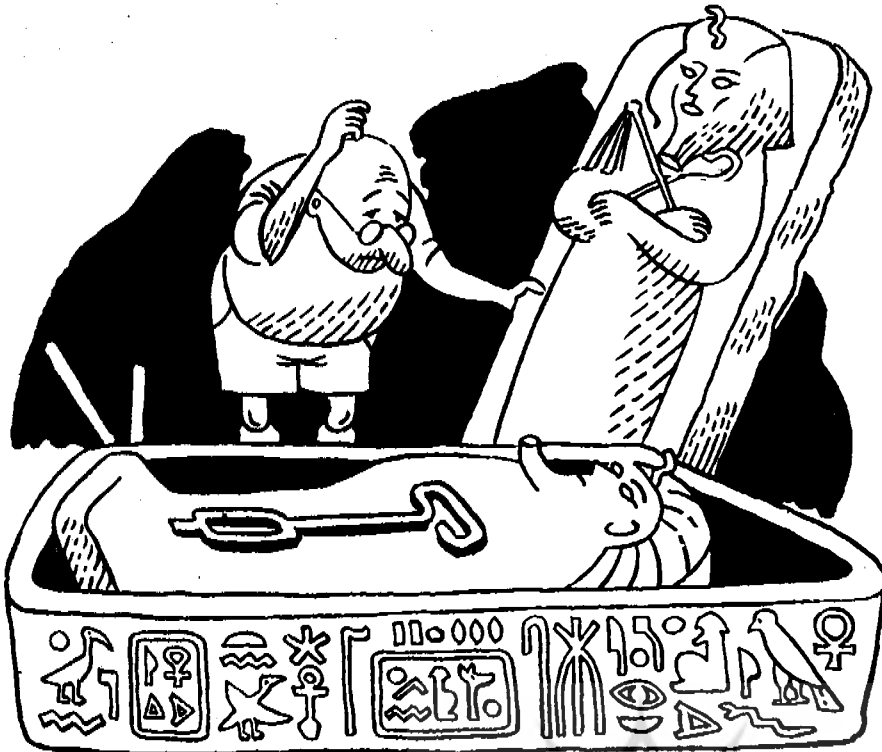
در بسیاری از فرهنگ‌ها موضوعاتی وجود دارد که از محدوده اخلاقیات، مذهب، جنسیت، دولت و غیره فراتر می‌رود. همین طبیعت و خلق و خوی دولت‌ها بر روی سبک و محتوای کاریکاتورها اثر می‌گذارد. برای مثال، در کوراکانو، کاریکاتورپرستی که در مجله‌ای کار می‌کرد، به مدت بیست سال برای همه، بجز ناشرش، گمنام بود. او عقیده داشت در یک جامعه کوچک در صورت گمنام بودن و ظایفش را طبیعی‌تر انجام می‌دهد، بویژه در جایی که همه چیز و همه کس آشناست.

در بسیاری از فرهنگ‌ها، زن‌ها به علت محدودیت‌های فرهنگی در کاریکاتور نقشی ندارند. کاریکاتورها و فرهنگ همیشه با هم پیوستگی دارند.

جشنواره بین‌المللی کاریکاتور در ترکیه بنیاد کاریکاتور FECO در ترکیه همکار آن گرامی

ازعلاقه‌مندی شما از چهارمین جشنواره کاریکاتور آنکارا تشکر می‌کنیم. پنجمین جشنواره کاریکاتور آنکارا از هفتم تا یازدهم مه ۱۹۹۹، برگزار خواهد شد. هدف از برپایی این جشنواره گسترش فرهنگ کاریکاتور در سراسر دنیا و آشنایی کاریکاتورپرست‌های دنیا با یکدیگر است. موضوع اصلی جشنواره امسال «کاریکاتور و فلسفه» است که با همکاری انجمن فلسفه ترکیه و انجمن کاریکاتور برگزار خواهد شد. با انتخاب این موضوع، ارتباط میان فلسفه و کاریکاتور و بهره‌گیری کاریکاتور از فلسفه و فلسفه از دیدگاه طنز در این گردهمایی مورد بحث قرار خواهد گرفت. ما مشتاقانه منتظر دریافت نامه‌ها و نوشته‌های شما و همچنین طرح‌هایتان در این باره هستیم.

همچنان که در جشنواره‌های پیشین متداول بوده است. کاتالوگ جشنواره برای شرکت کنندگان ارسال خواهد شد. خوشحال خواهیم شد که شما برگزاری جشنواره را به اطلاع کاریکاتورپرست‌ها، نویسندگان و سایر علاقه‌مندان برسانید. طرح‌های رسیده در جشنواره شرکت داده می‌شوند و در صورت امکان در سایر جشنواره‌های کاریکاتور نیز به نمایش در خواهند آمد.

الکساندر کلاس / یوگسلاوی
ALEKSANDER KLAS/ YUGOSLAVIA

KLAS

ازعلاقه و توجه شما به این جشنواره و سایر فعالیت‌هایمان تشکر می‌کنیم و امیدواریم این توجه و علاقه در آینده نیز تداوم یابد.
دوستدار شما: نژیبه دانایال
مدیر جشنواره

HEN-
NIGER

باربارا هینر / آلمان
BARBARA HENNINGER/ GERMANY